

Ontwerpbesluit

Ons kenmerk : ACM/UIT/603135
Zaaknummer : ACM/22/180165
Datum : 28 september 2023

Dit document bevat het ontwerpbesluit non-firm transportovereenkomst, dat ter consultatie wordt voorgelegd van 28 september 2023 tot en met 9 november 2023. Partijen hebben daarmee zes weken de tijd om hun zienswijze op het ontwerpbesluit schriftelijk (via de post of de mail) of mondeling in te dienen.

Stuur uw schriftelijke zienswijze naar: Autoriteit Consument en Markt, Directie Energie, Postbus 16326, 2500 BH Den Haag of naar ACM-post@acm.nl. Vergeet daarbij niet het bovengenoemde zaaknummer ACM/22/180165 te vermelden. Uw zienswijze zal door de ACM worden betrokken bij het opstellen van het definitieve codebesluit en met het besluit worden gepubliceerd op de website van de ACM, zodat een ieder er kennis van kan nemen. In beginsel kan er dus geen vertrouwelijke informatie worden overgelegd. Indien u toch bepaalde informatie uit de zienswijze vertrouwelijk wenst te houden, zult u een openbare en een vertrouwelijke versie moeten overleggen. Geef u bij de vertrouwelijke versie aan welke onderdelen daarvan vertrouwelijk zijn en motiveer dat op grond van de Wet open overheid. De ACM zal zich dan buigen over uw verzoek en daar op grond van de Awb een besluit over nemen. Dit kan inhouden dat uw verzoek niet wordt gehonoreerd. In dat geval krijgt u de gelegenheid om de zienswijze geheel of gedeeltelijk in te trekken.

Besluit van de Autoriteit Consument & Markt van [datum ondertekening], kenmerk definitieve besluit tot wijziging van de tariefstructuren en voorwaarden als bedoeld in artikelen 27 en 31 van de Elektriciteitswet 1998 betreffende de non-firm transportovereenkomst

De Autoriteit Consument en Markt,

Gelet op artikel 36 van de Elektriciteitswet 1998;

Besluit

Artikel I

De Tarieencode elektriciteit wordt gewijzigd als volgt:

A

Na artikel 3.7.14 worden twee artikelen ingevoegd, luidend:

- 3.7.15 In afwijking van de artikelen 3.7.5, 3.7.5a, 3.7.9, 3.7.10 en 3.7.12, onderdeel a, zijn de tariefdragers voor het TAVT voor verbruikers die overeenkomstig artikel 7.1, derde lid, van de Netcode elektriciteit een aansluit- en transportovereenkomst zijn overeengekomen met een variabel recht op transport van elektriciteit:
- a. voor verbruikers in de tariefcategorieën, genoemd in artikel 3.7.1, onderdeel a tot en met c, kW_{max} per maand waarvoor het tarief gelijk is aan 100% van het tarief bedoeld in artikel 3.7.5, onderdeel b;
 - b. voor verbruikers in de tariefcategorieën, genoemd in artikel 3.7.1, onderdeel a tot en met c, met een bedrijfstijd van maximaal 600 uur kW_{max} per week waarvoor het tarief gelijk is aan 100% van het tarief bedoeld in artikel 3.7.5a, onderdeel b;
 - c. voor verbruikers in de tariefcategorie, genoemd in artikel 3.7.1, onderdeel d, kW_{max} per maand waarvoor het tarief gelijk is aan 100% van het tarief bedoeld in artikel 3.7.9, onderdeel b en kWh waarvoor het tarief gelijk is aan 100% van het tarief bedoeld in artikel 3.7.9, onderdeel c;
 - d. voor verbruikers in de tariefcategorie, genoemd in artikel 3.7.1, onderdeel e, kW_{max} per maand waarvoor het tarief gelijk is aan 100% van het tarief bedoeld in artikel 3.7.10, onderdeel b, en kWh waarvoor het tarief gelijk is aan 100% van het tarief bedoeld in artikel 3.7.10, onderdeel c;
 - e. voor verbruikers in de tariefcategorie, genoemd in artikel 3.7.1, onderdeel f, met een aansluiting met een doorlaatwaarde groter dan 3x80A, kWh waarvoor het tarief gelijk is aan 100% van het tarief bedoeld in artikel 3.7.12, onderdeel a, tweede aandachtstreepje.
- 3.7.16 Op basis van het ingeschatte gebruik, dat wordt afgerekend met de in artikel 3.7.15 genoemde tariefdragers, dient een deel van de kosten, die met toepassing van artikel 3.6.3 worden toegerekend aan de in die tariefcategorieën genoemde netvlakken, met de in artikel 3.7.15 genoemde tariefdragers te worden gedekt.

Artikel II

De Netcode elektriciteit wordt gewijzigd als volgt:

A

In artikel 7.1, tweede lid, wordt "recht op transport" vervangen door "een vast recht op transport".

B

Na artikel 7.1, tweede lid, worden zes leden ingevoegd, luidend:

3. Indien een aangeslotene zich bevindt in een congestiegebied, als bedoeld in artikel 9.9, eerste lid, dan biedt de netbeheerder, in afwijking van het tweede lid, die aangeslotene de mogelijkheid om een variabel recht op transport overeen te komen. De netbeheerder hanteert daarbij de

- voorwaarden uit het vijfde tot en met zevende lid, op een niet-discriminerende, transparante en objectieve wijze.
4. Op het aanbod als bedoeld in het derde lid is artikel 9.6 niet van toepassing.
 5. De netbeheerder kondigt het in een netgebied beschikbaar komen van de mogelijkheid tot het overeenkomen van een variabel recht op transport, als bedoeld in het derde lid, aan op de in artikel 9.8 bedoelde website.
 6. Alvorens netbeheerder en aangeslotene een variabel recht op transport van elektriciteit overeenkomen,
 - a. informeert de netbeheerder de aangeslotene over de wijze waarop de netbeheerder de beschikbare transportcapaciteit in het desbetreffende gebied over aangeslotenen met een variabel recht op transport verdeelt;
 - b. informeert de netbeheerder de aangeslotene over het beleid dat de netbeheerder hanteert om te voorkomen dat die aangeslotene gebruik maakt van de transportdienst buiten de tijden waarop of hoeveelheden waarvoor die door de netbeheerder is vrijgegeven; en
 - c. wijst de netbeheerder de aangeslotene op de risico's die met een variabel recht op transport van elektriciteit verbonden zijn, waaronder de mogelijkheid van toekomstige aanpassingen in de van toepassing zijnde tariefstructuren en voorwaarden.
 7. In de overeenkomst voor een variabel recht op transport als bedoeld in het derde lid, worden tenminste de volgende zaken vastgelegd :
 - a. de omstandigheden waarin de transportdienst beschikbaar is;
 - b. de wijze waarop bepaald wordt of en de mate waarin de transportdienst beschikbaar is;
 - c. de wijze waarop vrijgave van de beschikbaarheid van de transportdienst door de netbeheerder wordt aangekondigd;
 - d. de minimale aankondigingstijd van de vrijgave van de beschikbaarheid van de transportdienst;
 - e. dat de vrijgave van de beschikbaarheid van de transportdienst uiterlijk plaatsvindt voor de gatesluitingstijd van de day-aheadmarkt op de dag voorafgaande aan de dag waarop het beoogde transport zal plaatsvinden;
 - f. de wijze van activering van de vrijgave van de transportdienst door de netbeheerder;
 - g. de wijze waarop de netbeheerder de aan de aangeslotene daadwerkelijk ter beschikking gestelde transportdienst valideert;
 - h. de looptijd van de overeenkomst en onder welke voorwaarden de aansluit- en transportovereenkomst met variabel recht op transport van elektriciteit kan worden omgezet in een aansluit- en transportovereenkomst met een volwaardig recht op transportcapaciteit overeenkomstig het tweede lid;
 - i. de wijze waarop de BRP op de aansluitingen en voor zover van toepassing de BSP of CSP worden geïnformeerd;
 - j. Indien een boetebeding van toepassing is voor het gebruik maken van de transportdienst buiten de tijden waarop of hoeveelheden waarvoor die door de netbeheerder is vrijgegeven: de wijze waarop de netbeheerder de hoogte van de boete vaststelt; en
 - k. of de netbeheerder de aangeslotene verplicht stelt dat de aangeslotene op eigen kosten technische voorzieningen treft in zijn aansluiting die gebruikmaking van de transportdienst voorkomt buiten de tijden of hoeveelheden waarop die door de netbeheerder is vrijgegeven.

C

In Artikel 8.8 wordt na het vierde lid een lid ingevoegd, luidend:

5. In aanvulling op het eerste lid geldt dat indien de aangeslotene en de netbeheerder variabel recht op transport zijn overeengekomen, als bedoeld in artikel 7.1, derde lid, voor desbetreffende aansluiting alleen de uren waarvoor transport door de netbeheerder aan de aangeslotene beschikbaar zou hebben gesteld, meetellen voor de bepaling van de compensatievergoeding.

D

In artikel 9.10, tweede lid, onderdeel d wordt de afsluitende “;” vervangen door “. Bij de bepaling van deze technische grens worden aansluitingen die gebruik maken van artikel 7.1, derde lid, niet betrokken;”

Artikel III

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage,

Datum:

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze:

drs. M.R. Leijten
bestuurslid

Als u rechtstreeks belanghebbende bent, kunt u tegen dit besluit beroep instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven. Het postadres is: College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA Den Haag. Het beroepschrift moet binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt zijn ontvangen. Het beroepschrift moet zijn ondertekend en moet ten minste de naam en het adres van de indiener, de dagtekening en een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht bevatten. Voorts moet het beroepschrift de gronden van het beroep bevatten en dient een afschrift van het bestreden besluit te worden meegezonden.

Toelichting

1 Samenvatting

1. Als gevolg van onder meer de energietransitie is er sprake van een sterk toenemende vraag naar transportcapaciteit op het Nederlandse elektriciteitsnet. Door de sterk toegenomen vraag naar transportcapaciteit is er een forse transportschaarste ontstaan. Deze transportschaarste, ook wel congestie genoemd, doet zich vooral voor op piekmomenten. Netbeheerders hebben in toenemende mate onvoldoende ruimte op het elektriciteitsnet om tijdens die piekmomenten volledig vaste transportrechten aan partijen aan te bieden. Buiten die piekmomenten om is er echter nog wel ruimte om de netcapaciteit te benutten. Die ruimte kan worden benut via een nieuwe contractvorm: een non-firm aansluit- en transportovereenkomst (hierna: NFA). Een NFA is een contract zonder vaste (firm) transportcapaciteit met korting op het transporttarief.
2. De Autoriteit Consument & Markt (hierna: de ACM) introduceert met dit besluit de mogelijkheid voor partijen en netbeheerders om een NFA overeen te komen. Hierdoor kan het net efficiënter worden benut en kunnen er meer (duurzame) partijen toegang krijgen tot het net. Ook biedt de NFA partijen die hun netgebruik flexibel kunnen inrichten de mogelijkheid om ruimte vrij te maken op het net voor andere partijen. Het overeenkomen van een NFA kan daarmee een positieve invloed hebben op de energietransitie.
3. Dit voorstel behelst een eerste versie van de NFA voor gebieden waarin congestie wordt voorzien. Ook in gebieden waar geen congestie wordt voorzien, kan een alternatief transportrecht, zoals een NFA, volgens de ACM bijdragen aan het efficiënter benutten van het net.¹ De gezamenlijke netbeheerders ontwikkelen op dit moment diverse voorstellen voor alternatieve transportrechten. Zij werken daarbij onder meer aan een voorstel waarin de voorwaarden voor de NFA worden uitgewerkt waarmee het ook mogelijk wordt om een NFA overeen te komen in gebieden waar geen congestie is voorzien. De ACM acht het ook voor gebieden waarin geen congestie wordt voorzien van belang dat het voor partijen duidelijk en transparant is onder welke condities zij een NFA kunnen afsluiten en ondersteunt de uitwerking hiervan door de gezamenlijke netbeheerders. De ACM verwacht dat de gezamenlijke netbeheerders deze codewijzigingsvoorstellen begin 2024 bij de ACM indienen.

2 Aanleiding en gevolgde procedure

4. De ACM stelt op grond van artikel 36 van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) regelgeving vast voor de energiemarkt. Dit besluit is tot stand gekomen op basis van een voorstel van de gezamenlijke netbeheerders dat de ACM op 23 oktober 2022 heeft ontvangen. Met dit voorstel willen de gezamenlijke netbeheerders het mogelijk maken dat netbeheerders en aangeslotenen een transportovereenkomst kunnen afsluiten waarin geen vast recht voor transport is opgenomen.
5. Op 3 oktober 2022 heeft Coöperatie Energie Samen U.A. een aanvulling gemaakt op het verslag uit het voorstel van de bespreking op 29 september 2022 waarin het voorstel met representatieve organisaties is besproken.² Op 7 oktober 2022 heeft Vereniging Energie, Milieu en Water ook een aanvulling gemaakt op dit verslag.³
6. De ACM heeft op 22 december 2022 aan de gezamenlijke netbeheerders vragen gesteld over het voorstel.⁴ De gezamenlijke netbeheerders hebben deze vragen op 20 februari 2023 beantwoord.⁵

¹ Zie in dit verband ook [Consultatie alternatieve transportrechten en 'use it or lose it' \(acm.nl\)](#) en [Publicatie eindnotitie consultatie ATR en UIOLI/GOTORK \(acm.nl\)](#).

² Mail met ACM-kenmerk ACM/IN/719291.

³ Mail met ACM-kenmerk ACM/IN/720094.

⁴ Brief met kenmerk ACM/UIT/588224.

⁵ Brief met kenmerk BR-2023-1956 en ACM-kenmerk ACM/IN/752798.

7. De ACM heeft op 12 juni 2023 een wijzigingsopdracht gegeven aan de gezamenlijke netbeheerders om het voorstel aan te passen.⁶ De gezamenlijke netbeheerders hebben op 12 juli 2023 hierop gereageerd en een gewijzigd voorstel ingediend.⁷
8. Als onderdeel van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure heeft de ACM het ontwerpbesluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd en gepubliceerd op haar internetpagina. De terinzagelegging is gemeld in de Staatscourant van 28 september 2023. De ACM heeft belanghebbenden in de gelegenheid gesteld binnen zes weken hun zienswijzen op het ontwerp kenbaar te maken.
9. De ACM is van mening dat het voorstel geen technische voorschriften bevat zoals bedoeld in Richtlijn 2015/1535 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij. Om die reden zijn de voorwaarden in dit besluit niet in ontwerp ter notificatie aangeboden aan de Europese Commissie.

3 Beoordeling

10. Voor het wettelijk kader verwijst de ACM naar de bijlage.

3.1 Procedureel

11. De ACM constateert dat het voorstel op 29 september 2022 met representatieve organisaties is besproken. Bij het voorstel is een verslag opgenomen van dit overleg en de indieners hebben in het voorstel aangegeven welke gevolgtrekkingen zij hebben verbonden aan de zienswijzen die organisaties naar voren hebben gebracht. Naar het oordeel van de ACM voldoet het voorstel daarmee aan de vereisten bedoeld in artikel 33, eerste en tweede lid, van de E-wet.

3.2 Inhoudelijk

12. Dit besluit maakt het voor netbeheerders mogelijk om een niet-vast transportrecht aan aangeslotenen aan te bieden en te contracteren in gebieden waar sprake kan zijn van een tekort aan beschikbare transportcapaciteit.⁸ Een dergelijke overeenkomst wordt ook wel een NFA genoemd.
13. Om het voor netbeheerders mogelijk te maken een NFA aan te bieden en overeen te komen wijzigt de ACM, op voorstel van de gezamenlijke netbeheerders, een aantal aspecten uit de Tarievcodes elektriciteit (hierna: Tarievcodes) en Netcode elektriciteit (hierna: Netcode). De wijzigingen die met dit besluit tot stand komen hebben betrekking op de tariefvoorwaarden voor aangeslotenen, de overige voorwaarden, het effect op de compensatieregeling en de overlap met congestie management. De ACM licht hierna eerst het concept 'niet-vast transportrecht' verder toe en gaat daarna in op de hiervoor genoemde aspecten.
14. Daarbij is van belang dat de gezamenlijke netbeheerders in het voorstel aangeven dat dit voorstel een eerste fase is voor de NFA. Zij verwachten een tweede fase waarbij de voorwaarden voor de NFA verder worden uitgewerkt en nader worden bepaald. De verwachting is dat dit voorstel begin 2024 bij de ACM wordt ingediend. De ACM ziet onderhavige codewijziging daarom als een overbrugging waarmee het overeenkomen van een NFA voor netbeheerders en aangeslotenen reeds mogelijk wordt, maar waarvan de voorwaarden in de nabije toekomst verder worden verfijnd. Vanuit dat vertrekpunt heeft de ACM onderhavig voorstel beoordeeld als een eerste versie die slechts tijdelijk van aard is.

3.2.1 Concept 'niet-vast transportrecht'

15. Het niet-vaste transportrecht (de NFA) dat met dit besluit wordt geïntroduceerd biedt de mogelijkheid om het net efficiënter te benutten door buiten de piekuren beschikbare transportcapaciteit (de dalen in de netbelasting) ter beschikking te stellen aan aangeslotenen.

⁶ Brief met kenmerk ACM/UIT/596333.

⁷ Brief met kenmerk BR-2023-1992 en ACM-kenmerk ACM/IN/787719.

⁸ Als bedoeld in artikel 9.9, eerste lid, van de Netcode Elektriciteit.

De NFA is dus een instrument om aangeslotenen met een flexibele transportbehoefte van transport te voorzien buiten de piekmomenten om. Het overeenkomen van een NFA wordt mogelijk voor zowel invoeders als verbruikers van elektriciteit, of combinaties daarvan. Het is daarbij noodzakelijk dat de aangeslotene die een NFA overeenkomt een vorm van flexibiliteit te bieden heeft.

16. De ACM meent dat het zinvol is dat aan de bestaande instrumenten, zoals congestiemanagement, het instrument 'NFA' toe te voegen, omdat dit de mogelijkheden om het net efficiënter te benutten en de netcongestie te verzachten vergroot.
17. De NFA in dit voorstel betreft een volledig flexibel transportrecht. Dit houdt in dat een aangeslotene alleen recht heeft op transportcapaciteit in de (resterende) dalmomenten van het netgebruik en uitsluitend wanneer de netbeheerder deze capaciteit heeft toegewezen. De aangeslotene heeft recht op transportcapaciteit onder de voorwaarden als omschreven vanaf het derde lid in het nieuwe artikel 7.1 van de Netcode.
18. De ACM merkt hierbij voor de volledigheid op dat aangeslotenen wel de mogelijkheid hebben om een (reeds gecontracteerd) volledig vast transportrecht te combineren met een aanvullend (volledig) flexibel transportrecht. Het staat zowel bestaande aangeslotenen als nieuwe aangeslotenen vrij om een NFA (al dan niet in combinatie met een vast transportrecht) te contracteren. In alle gevallen dient de keuze voor het type transportrecht door een aangeslotene te worden gemaakt op basis van vrijwilligheid.
19. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor om de mogelijkheid om een NFA overeen te komen vooralsnog alleen mogelijk te maken voor grootverbruikers, omdat de NFA zich volgens de gezamenlijke netbeheerders slecht verhoudt tot de leveringszekerheid die in ieder geval voor huishoudelijke kleinverbruikers geldt. Daarbij merken de gezamenlijke netbeheerders op dat, indien wenselijk, de NFA mogelijkheid later kan worden uitgebreid naar kleinverbruikers. Hoewel de ACM meent dat leveringszekerheid niet alleen voor huishoudelijke kleinverbruikers van belang is, gaat de ACM mee in het voorstel om de NFA-mogelijkheid (vooralsnog) alleen voor grootverbruikers te introduceren wegens de mogelijke complexiteit in de operationalisering.
20. De ACM benadrukt tot slot dat de NFA als aanvullend instrument dient te worden gezien naast de mogelijkheden die de Netcode reeds biedt om het net efficiënter te benutten. Een netbeheerder wordt dus uitdrukkelijk niet ontslagen van zijn verplichtingen om congestiemanagement toe te passen.

3.2.2 Tarifiering

21. Zoals beschreven in paragraaf 3.2.1, heeft een aangeslotene met een NFA geen vast recht op transport. Wanneer er sprake is van transportschaarste op het net, kan deze aangeslotene op piekmomenten beperkt worden in zijn netgebruik. In het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders staat daar een korting op het transportafhankelijke verbruikstarief tegenover. Deze korting wordt zo vormgegeven dat het tarief voor de tariefdrager kWcontract op nul wordt gesteld. Het op nul stellen van de tariefdrager kWcontract reflecteert dat de netbeheerder bij zijn netplanning geen rekening hoeft te houden met de transportbehoefte van aangeslotenen met een NFA, en dat de betreffende aangeslotenen dus niet mee hoeven te betalen aan uitbreidingsinvesteringen die nodig zijn om onbeperkte toegang tot het net te garanderen.
22. De ACM merkt hierbij op dat er binnen een gebied waarin congestie wordt voorzien mogelijk aangeslotenen zijn die, in afwachting op een contract met vast recht op transport, tijdelijk een NFA zullen afsluiten. Zij kunnen tegelijkertijd met de aanvraag voor een NFA ook een aanvraag voor een ATO met een vast recht op transport indienen bij de netbeheerder. Zodra er voldoende ruimte op het net vrij is voor een vast recht op transport, kan de NFA worden omgezet in een ATO met een vast transportrecht. Vanaf dat moment betaalt de aangeslotene via de tariefdrager kWcontract ook weer mee aan de uitbreidingsinvesteringen die nodig zijn geweest om onbeperkte toegang tot het net te garanderen.
23. In het voorstel van de netbeheerders wordt het tarief voor een aangeslotene met een NFA gebaseerd op de tariefdragers kWmax en kWh. Deze tariefdragers vertegenwoordigen de mate waarin de aangeslotene het net daadwerkelijk gebruikt. De tarieven voor deze

tariefdragers zijn gelijk aan de tarieven die aangeslotenen met een ATO met een vast transportrecht voor deze tariefdragers betalen.

24. De voorgestelde tariefstructuur draagt volgens de ACM bij aan de bevordering van het doelmatig handelen van afnemers, als bedoeld in artikel 36, eerste lid, onderdeel d, van de E-wet. De tariefkorting die gepaard gaat met een NFA maakt het voor aangeslotenen die hun netgebruik flexibel kunnen inrichten mogelijk aantrekkelijk om (een deel van) hun transportcapaciteit via een NFA af te sluiten. Daarmee komt op piekmomenten meer ruimte op het net vrij die ten goede kan komen aan aangeslotenen met een minder flexibel netgebruik.
25. De ACM is van mening dat met een NFA objectief onderscheid gemaakt kan worden tussen partijen met en zonder flexibiliteit in hun netgebruik. Dat rechtvaardigt volgens de ACM een tariefkorting voor aangeslotenen met een NFA. Bovendien vindt de ACM de voorgestelde tariefstructuur transparant en, zoals beschreven in randnummer 21, kostenreflectief.
26. Op basis van de voorgaande overwegingen vindt de ACM dat de voorgestelde tariefstructuur voor deze eerste fase van de NFA voldoende aansluit bij de bepalingen in de Elektriciteitsverordening, artikel 18, eerste tot en met vierde, zevende en achtste lid, en de bepalingen in artikel 36, eerste en tweede lid, van de E-wet.

3.2.3 Overige voorwaarden

(Dreigende) congestiegebieden

27. De gezamenlijke netbeheerders stellen in hun voorstel een uitbreiding van artikel 7.1 van de Netcode voor. Daarin wordt de mogelijkheid voor de netbeheerder opgenomen om aangeslotenen een NFA aan te bieden en worden de voorwaarden waaronder een NFA wordt aangeboden en overeengekomen beschreven.
28. Het voorstel beschrijft dat de netbeheerders een NFA willen kunnen aanbieden in (dreigende) congestiegebieden. De gezamenlijke netbeheerders geven twee criteria voor een (dreigend) congestiegebied. Dit kan een gebied zijn waarvoor de netbeheerder voorziet dat er binnen 12 maanden een tekort aan transportcapaciteit is of een gebied waarvoor reeds een vooraankondiging voor congestie is gedaan. Door een NFA mogelijk te maken, beogen de netbeheerders de afroep van een congestiegebied en congestie te beperken.
29. De ACM vindt het net als de gezamenlijke netbeheerders belangrijk dat er mogelijkheden komen om het net efficiënter te benutten en de daadwerkelijke afroep van congestie zoveel mogelijk te kunnen beperken. Een NFA is een invulling hiervan. De ACM is van mening dat het aanbieden van een NFA op een transparante wijze dient te gebeuren. De ACM ziet de vooraankondiging, zoals bedoeld in artikel 9.9 van de Netcode, als een duidelijk gedefinieerde transparante wijze van bekendmaking. Indien een netbeheerder immers congestie in de toekomst verwacht, dient hij een vooraankondiging te publiceren en de mogelijkheden tot het oplossen van congestie in dat gebied te onderzoeken. De ACM meent dat als de netbeheerder concrete aanleiding heeft in een gebied een tekort aan transportcapaciteit te verwachten hij ook voor dit gebied een vooraankondiging dient te doen. Dit geldt ook voor gebieden waarin het tekort aan transportcapaciteit op een langere termijn dan 12 maanden wordt verwacht. In een dergelijk gebied kan er immers sprake zijn van een tekort aan beschikbare transportcapaciteit, zoals bedoeld in artikel 9.9, eerste lid, van de Netcode en kan het inzetten van de NFA noodzakelijk zijn. De ACM stelt daarom dat een congestiegebied en dreigend congestiegebied niet twee te onderscheiden gevallen zijn, zoals de gezamenlijke netbeheerders voorstellen, maar dat er in beide gevallen sprake is van een gebied waarvoor een vooraankondiging dient te worden gedaan.
30. Op basis van voorgaande overwegingen verruimt de ACM het voorgestelde artikel 7.1, derde lid, van de Netcode. Dat geeft de netbeheerder de gelegenheid een NFA aan te bieden in die gebieden waar hij een vooraankondiging van congestie heeft gedaan.
31. Het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders geeft aan aangeslotenen binnen een gebied waarin congestie wordt voorzien de mogelijkheid om een NFA voor onbepaalde tijd overeen te komen. Dat betekent dat een NFA contractueel kan doorlopen nadat er door netverzwaring weer voldoende transportcapaciteit beschikbaar is en de congestie in het betreffende gebied is opgelost. Met het oog op het lopende traject om bredere toepassing van alternatieve

transportrechten mogelijk te maken, gaat de ACM ermee akkoord dat NFA's die binnen een congestiegebied zijn afgesloten, contractueel blijven doorlopen nadat de congestie is opgelost. De ACM wijst er wel op dat de beschikbaarheid van de NFA en de bijbehorende voorwaarden onderworpen zijn aan mogelijke toekomstige codewijzigingen die volgen uit het traject voor verfijning en een bredere toepassing van alternatieve transportrechten. Dit kan tevens gelden voor een NFA binnen een gebied waarin congestie wordt voorzien.

Methode verdeling non-firm transportcapaciteit

32. In tegenstelling tot het gebruik van een vast transportrecht, vindt het gebruik van de NFA uitsluitend plaats in de dalmomenten van de netbenutting en alleen wanneer de netbeheerder deze capaciteit heeft vrijgegeven.
33. In artikel 7.1, zevende lid, van de Netcode wordt aangegeven welke informatie over de operationele invulling van de NFA kenbaar wordt gemaakt aan de aangeslotenen. De gezamenlijke netbeheerders hebben in het voorstel niet vastgelegd hoe de NFA in de dagelijkse praktijk vorm wordt gegeven.
34. Idealiter zou de ACM dat wel wensen. De ACM begrijpt echter ook dat in de opstartfase van de NFA dit moeilijk van te voren vast te leggen is en juist de ervaring in de praktijk moet uitwijzen wat redelijke operationele voorwaarden zijn. Daarom acht de ACM de bepalingen redelijk gelet op de fase van de ontwikkeling van de NFA's, mits deze voorwaarden niet-discriminerend, transparant en objectief worden toegepast. Daarom heeft de ACM dit in artikel 7.1, derde lid, van de Netcode expliciet toegevoegd.

Borgen netveiligheid

35. De gezamenlijke netbeheerders geven in hun voorstel aan dat het, gelet op de aard en het doel van de NFA, niet wenselijk is dat een aangeslotene met een NFA elektriciteitstransport laat plaatsvinden op andere momenten dan is toegestaan in de overeenkomst. Dit zou namelijk risico's opleveren voor de (systeem)veiligheid en betrouwbaarheid van het net. Om deze veiligheid en betrouwbaarheid van het net te waarborgen, stellen de gezamenlijke netbeheerders daarom voor dat zij ervoor kunnen kiezen een aangeslotene te vragen een technische voorziening te installeren of een boeteclausule kunnen opnemen in de transportovereenkomst. De technische voorziening moet het voor de netbeheerder mogelijk maken de aangeslotene te beperken in het gebruik van het net als hij zijn afspraken niet nakomt en daardoor de veiligheid van het net in gevaar brengt.
36. De ACM volgt de gezamenlijke netbeheerders in hun standpunt dat er risico's bestaan voor de veiligheid en betrouwbaarheid, en daarmee ook voor de leveringszekerheid, van de elektriciteitsnetten als aangeslotenen met een NFA gebruik maken van elektriciteitstransport buiten de aan hen toegekende momenten. Immers, als aangeslotenen in de piekmomenten gebruik maken van het elektriciteitsnet terwijl de netbeheerder hier geen toestemming voor heeft gegeven, is er een kans dat de technische grenzen van het net worden overschreden waardoor er schade kan ontstaan aan het net. Dit is onwenselijk. Aangezien het borgen van de veiligheid en betrouwbaarheid van de netten een van de hoofdtaken is van een netbeheerder, kan de ACM zich dan ook vinden in het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders om instrumenten te hanteren waarmee de netbeheerders die veiligheid en betrouwbaarheid van de elektriciteitsnetten zo veel als mogelijk kunnen borgen.⁹
37. De ACM past de invulling van dit voorstel wel op enkele punten aan ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. De ACM constateert in dat verband dat het onduidelijk is wanneer een netbeheerder verplicht is een technische voorziening te installeren dan wel een boetebeding op te nemen in de NFA. De ACM meent dat hierdoor een risico bestaat op divergerende handelwijzen in gevallen die gelijk zijn. Dit kan afbreuk doen aan de plicht van netbeheerders om non-discriminatoire te handelen.
38. De ACM heeft het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders daarom als volgt aangepast.

⁹ Zie artikel 16, eerste lid, onderdeel b, van de E-wet.

39. De ACM meent dat netbeheerders het beste in staat zijn om te bepalen welk beleid nodig is om de veiligheid en betrouwbaarheid van hun elektriciteitsnetten te borgen. Dit is immers een van de wettelijke hoofdtaken van een netbeheerder. De ACM vindt het daarom logisch dat de netbeheerder bepaalt hoe hij het beleid invult om te handhaven dat aangeslotenen zich houden aan de voorwaarden uit de NFA. Dit kan via een technische voorziening en/of boetebeding.
40. De ACM vindt het daarbij wel belangrijk dat het beleid dat de netbeheerder hanteert eenduidig en non-discriminair is. Voor aangeslotenen moet voorafgaand aan het overeenkomen van de NFA duidelijk zijn wat het beleid is dat de netbeheerder hanteert. De netbeheerder dient hierover duidelijk en op openbare wijze te communiceren. De ACM heeft dit verduidelijkt in artikel 7.1, vijfde lid, onderdeel b, van de Netcode. Hiermee wordt tevens inzichtelijk en toetsbaar of het beleid voldoet aan de vereisten van non-discriminatie, transparantie en objectiviteit.

3.2.4 Compensatieregeling

41. In het voorstel beschrijven de gezamenlijke netbeheerders dat een aanpassing van de compensatieregeling nodig is. De compensatieregeling in artikel 8.8 van de Netcode geeft aan dat bij een storing na een (van het netvlak afhankelijke) bepaalde tijd de netbeheerder een vergoeding verschuldigd is. In het voorstel geldt voor NFA's alleen de tijd dat er daadwerkelijk transport zou worden gegeven. De ACM acht dit redelijk.

3.2.5 Invloed op congestiemanagement

42. Het onderhavige voorstel van de gezamenlijke netbeheerders heeft invloed op de toepassing van congestiemanagement. Het voorstel geeft in artikel 7.1, vijfde lid, aan dat de capaciteit die door een NFA wordt gebruikt niet meetelt in de berekening van hoeveel capaciteit voor vaste transportcapaciteit beschikbaar is. De ACM vindt dit een redelijke bepaling die er voor zorgt dat NFA's niet de ter beschikking gestelde vaste transportcapaciteit vermindert.
43. De NFA's hebben in het voorstel van de netbeheerders echter ook invloed op de technische randvoorwaarde bij het aanbieden van vaste transportcapaciteit door netbeheerders. Artikel 9.10, tweede lid, onderdeel d, van de Netcode beschrijft de technische grens.¹⁰ Een NFA-aansluiting kan er voor zorgen dat de technische grens eerder wordt bereikt, en daarmee dat de netbeheerder geen vaste capaciteit hoeft aan te bieden.
44. Aangezien de netbeheerder een mogelijkheid heeft om bij een NFA een technische voorziening te vereisen, kan de netbeheerder er voor zorgen dat de aangeslotene met een NFA geen invloed heeft op de veiligheid van het net en daarmee de technische grens. De ACM past de Netcode zo aan dat de NFA geen invloed heeft op de technische grens. Dit doet de ACM door in artikel 9.10, tweede lid, onderdeel d, van de Netcode op te nemen dat de NFA in de beoordeling voor een aanvraag van vaste transportcapaciteit niet meetelt. Hierdoor heeft de NFA geen invloed op het aanbieden van contracten met een vaste transportcapaciteit, terwijl de netbeheerder wel zijn net veilig kan bedienen.

3.2.6 Overig

45. De ACM heeft de opbouw van de leden in artikel 7.1 van de Netcode voor de duidelijkheid anders ingedeeld.

3.2.7 Conclusie

46. De ACM komt tot het oordeel dat de wijzigingen niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen bedoeld in artikel 36, eerste en tweede lid, van de E-wet.

4 Reactie op ontvangen zienswijzen

47. [PM]

¹⁰ Zie ook het ontwerpbesluit wijzigingen congestiemanagement, <https://www.acm.nl/nl/publicaties/ontwerp-codebesluit-wijzigingen-congestiemanagement>

Bijlage – Wettelijk kader

1. Voor dit besluit en de beoordeling van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders zijn de volgende wettelijke bepalingen relevant.

Elektriciteitsrichtlijn

2. Artikel 6, eerste lid, van Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (hierna: Elektriciteitsrichtlijn):

De lidstaten dragen zorg voor de invoering van een systeem voor toegang van derden tot de transmissie- en distributiesystemen, gebaseerd op bekendgemaakte tarieven die voor alle afnemers gelden en die objectief worden toegepast zonder onderscheid te maken tussen systeemgebruikers. De lidstaten zorgen ervoor dat deze tarieven of de aan de berekening daarvan ten grondslag liggende methoden voorafgaand aan hun toepassing worden goedgekeurd overeenkomstig artikel 59 en dat deze tarieven en, wanneer alleen de methoden zijn goedgekeurd, de methoden worden bekendgemaakt voordat zij in werking treden.

3. Artikel 40, eerste lid, aanhef en onderdeel f, van de Elektriciteitsrichtlijn:

Elke transmissiesysteembeheerder heeft de volgende verantwoordelijkheden: zich onthouden van discriminatie tussen systeemgebruikers of categorieën systeemgebruikers, met name van die ten gunste van verwante bedrijven;

4. Artikel 31, tweede lid, van de Elektriciteitsrichtlijn:

De distributiesysteembeheerder mag in geen geval tussen gebruikers of categorieën systeemgebruikers discrimineren, met name niet ten gunste van verwante bedrijven.

5. Artikel 59, zevende lid, aanhef en onderdeel a, van de Elektriciteitsrichtlijn:

Behalve in gevallen waarin ACER bevoegd is [...], zijn de regulerende instanties bevoegd voor de vaststelling of de voldoende ruim aan de inwerkingtreding voorafgaande goedkeuring van ten minste de nationale methoden voor het berekenen of vastleggen van de voorwaarden inzake: de aansluiting op en toegang tot nationale netten, inclusief de transmissie- en distributietarieven of de methoden daarvoor; die tarieven of methoden maken het mogelijk dat de noodzakelijke investeringen in de netten op een zodanige wijze worden uitgevoerd dat deze investeringen de levensvatbaarheid van de netten kunnen waarborgen;

Elektriciteitsverordening

6. Artikel 18, eerste tot en met vierde en zevende en achtste lid, van Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit (hierna: de Elektriciteitsverordening):

1. De door de netwerkbeheerders gehanteerde tarieven voor nettoegang, met inbegrip van tarieven voor de aansluiting op de netten, tarieven voor het gebruik van netten en, indien van toepassing, tarieven voor gerelateerde versterkingen van netten, moeten kostenreflectief en transparant zijn, rekening houden met de noodzakelijke zekerheid van het netwerk en flexibiliteit en een afspiegeling vormen van de werkelijk gemaakte kosten, voor zover deze overeenkomen met die van een efficiënte en structureel vergelijkbare netbeheerder en op niet-discriminerende wijze worden toegepast. Deze tarieven omvatten geen ongerelateerde kosten ter ondersteuning van ongerelateerde beleidsdoelstellingen.

Zonder afbreuk te doen aan artikel 15, leden 1 en 6, van Richtlijn 2012/27/EU en de criteria van bijlage XI bij die richtlijn ondersteunt de voor het bepalen van de netwerkstarieven gebruikte methode op neutrale wijze de algehele systeemefficiëntie op lange termijn door middel van prijsignalen aan afnemers en producenten en wordt zij in het bijzonder zodanig toegepast dat niet op positieve of negatieve wijze wordt gediscrimineerd tussen op distributieniveau aangesloten productie en op transmissieniveau aangesloten productie. Door middel van de netwerkstarieven vindt noch op positieve, noch op negatieve wijze discriminatie plaats ten opzichte van energieopslag of aggregatie en worden geen negatieve prikkels tot stand gebracht met

betrekking tot zelfproductie, zelfconsumptie of participatie in vraagrespons. Zonder afbreuk te doen aan lid 3 van dit artikel zijn deze tarieven niet afstandsgebonden.

2. De tariefmethodologieën reflecteren de vaste kosten van de transmissiesysteembeheerders en de distributiesysteembeheerders en bieden de transmissiesysteembeheerders en de distributiesysteembeheerders passende stimulansen op zowel lange als korte termijn om de efficiëntie, waaronder de energie-efficiëntie, te verbeteren, de marktintegratie en de voorzieningszekerheid te versterken en toereikende investeringen en verwante onderzoeksactiviteiten te ondersteunen en innovatie in het belang van de consument te bevorderen op gebieden zoals digitalisering, flexibiliteitsdiensten en interconnectie.

3. Wanneer passend, worden in het op producenten of eindafnemers van toepassing zijnde tarief locatiespecifieke signalen op Unieniveau ingebouwd en wordt rekening gehouden met de omvang van de veroorzaakte netverliezen en congestie en met de investeringskosten voor infrastructuur.

4. Bij de vaststelling van de tarieven voor nettoegang wordt rekening gehouden met:

- a) de uit het vergoedingsmechanisme voor elektriciteitsstromen tussen transmissiesysteembeheerders voortvloeiende betalingen en ontvangsten;
- b) b) de werkelijk verrichte en ontvangen betalingen, alsmede de over toekomstige tijdvakken verwachte betalingen, een en ander aan de hand van ramingen over vroegere tijdvakken.

[...]

7. De distributietarieven zijn kostenreflectief, rekening houdend met het gebruik van het distributienet door systeemgebruikers, met inbegrip van actieve afnemers. De distributietarieven kunnen elementen bevatten met betrekking tot capaciteiten voor aansluiting op het net en kunnen worden gedifferentieerd naargelang van de verbruiks- of productieprofielen van de systeemgebruikers. Wanneer de lidstaten de uitrol van slimme metersystemen hebben geïmplementeerd, houden de regulerende instanties bij het vaststellen of goedkeuren van transmissietarieven of distributietarieven of hun methodologieën overeenkomstig artikel 59, van Richtlijn (EU) 2019/944 rekening met aan bepaalde tijdsbestekken gekoppelde nettarieven en kunnen bepaalde tijdsbestekken gekoppelde nettarieven indien nodig worden ingevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met het gebruik van het net en zodanig te werk wordt gegaan dat het voor de eindafnemer transparant, kostenefficiënt en voorzienbaar is

8. De methodologieën inzake distributietarieven stimuleren de distributiesysteembeheerders tot de meest kostenefficiënte exploitatie en ontwikkeling van hun netten, inclusief door de aankoop van diensten. Daartoe nemen de regulerende instanties de relevante kosten in aanmerking en nemen zij deze op in de distributietarieven, en kunnen zij prestatiedoelstellingen vaststellen teneinde de distributiesysteembeheerders te stimuleren om de efficiëntie in hun netten te verbeteren, inclusief door middel van energie-efficiëntie, flexibiliteit en de uitrol van slimme netten en intelligente bemetering.

[...]

Elektriciteitswet 1998

7. Artikel 24 van de E-wet:

1 De netbeheerder is verplicht aan degene die daarom verzoekt een aanbod te doen om met gebruikmaking van het door hem beheerde net ten behoeve van de verzoeker transport van elektriciteit uit te voeren tegen een tarief en tegen andere voorwaarden die in overeenstemming zijn met de paragrafen 5 en 6 van dit hoofdstuk.

2 De verplichting, bedoeld in het eerste lid, geldt niet voor zover de netbeheerder voor het gevraagde transport redelijkerwijs geen capaciteit ter beschikking heeft. Een weigering transport uit te voeren als bedoeld in de vorige volzin is met redenen omkleed. De netbeheerder verschaft degene aan wie transport is geweigerd desgevraagd en ten hoogste tegen kostprijs de relevante gegevens over de maatregelen die nodig zijn om het net te versterken. Indien ten aanzien van duurzame elektriciteit een weigering transport uit te voeren als bedoeld in de eerste volzin plaatsvindt, meldt de netbeheerder dit aan de Autoriteit Consument en Markt, waarbij de

netbeheerder aangeeft welke maatregelen worden genomen om toekomstige weigeringen te voorkomen.

3 De netbeheerder onthoudt zich van iedere vorm van discriminatie tussen degenen jegens wie de verplichting, bedoeld in het eerste lid, geldt.

8. Artikel 36, eerste en tweede lid, van de E-wet:

1 De Autoriteit Consument en Markt stelt de tariefstructuren en voorwaarden vast met inachtneming van:

a. het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders als bedoeld in artikel 27, 31 of 32 en de resultaten van het overleg, bedoeld in artikel 33, eerste lid,

b. het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de elektriciteitsvoorziening,

c. het belang van de bevordering van de ontwikkeling van het handelsverkeer op de elektriciteitsmarkt,

d. het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van afnemers

e. het belang van een goede kwaliteit van de dienstverlening van netbeheerders,

f. het belang van een objectieve, transparante en niet discriminatoire handhaving van de energiebalans op een wijze die de kosten weerspiegelt,

g. de in artikel 26b bedoelde regels,

h. hetgeen is gesteld bij of krachtens verordening 2019/943 en de richtlijn en

i. artikel 15 van 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG (PbEU 2012, L 315).

2 De Autoriteit Consument en Markt stelt de voorwaarden niet vast dan nadat zij zich met inachtneming van artikel 5 van de richtlijn ervan vergewist heeft dat de voorwaarden de interoperabiliteit van de netten garanderen en objectief, evenredig en niet-discriminatoire zijn, alsmede voor zover dat op grond van de notificatierichtlijn noodzakelijk is, aan de Europese Commissie in ontwerp zijn meegedeeld en de van toepassing zijnde termijnen, bedoeld in artikel 6 van de notificatierichtlijn, zijn verstreken.